

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3027/2017. (II. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.444/2015/13. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Kfv.II.37.444/2015/13. sorszámú, felülvizsgálati eljárásban meghozott végzése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét, az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseiben megfogalmazott, a nemzetközi jog és a belső jog összhangját rendező elveket, illetve az Alaptörvény 28. cikkében biztosított követelményeket. Ezen kívül az indítványozói hivatkozás szerint a kúriai végzés sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárásból fakadó követelményrendszert, illetve az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonvédelmi rendelkezést.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló végrehajtói kamarai ügyben az indítványozó felperesként szerepel. Az ügyben első fokon eljáró Fővárosi és Munkaügyi Bíróság ítéletében megállapított tényállás lényege szerint az indítványozót korábban önálló bírósági végrehajtóvá nevezték ki. Több évvel a kinevezését követően az igazságügyért felelős miniszter megállapította, hogy az indítványozó a végrehajtói-helyettesi működése mellett igazságügyi alkalmazotti jogviszonyban is állt, amely a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 227. § (1) bekezdése, valamint a Vht. 229. § (3) bekezdése alapján összeférhetetlen. Ezek alapján az igazságügyért felelős miniszter megismételt eljárásban az indítványozó bírósági végrehajtói kinevezésének érvénytelenségéről határozott. Az indítványozó keresete alapján eljáró bíróság közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti eljárása során az igazságügyért felelős miniszter határozatát hatályában fenntartotta.
- [4] Az igazságügyért felelős miniszter e határozatával összefüggésben a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara (a továbbiakban: Kamara) egyfelől az indítványozó végrehajtói álláshelye tekintetében tartós helyettes kirendeléséről határozott, másfelől pedig felhívta a végrehajtói letéti számlát vezető pénzügyosztályt, hogy e számláról kifizetést kizárólag a tartós helyettes rendelkezései alapján teljesítsen. A Kamara e döntéseivel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara Választmányához (a továbbiakban: Választmány). A fellebbezés alapján eljáró Választmány a Vht. 245. § (1) bekezdésében írt törvényes feltételeket figyelembe véve megállapította, hogy a végrehajtói iroda folyamatos működésének biztosítása érdekében a tartós helyettes kirendeléséről, valamint a letéti számla feletti rendelkezési jogosultságról szóló kamarai döntések jogszerűek voltak. Az indítványozó e határozatokkal szemben keresetet indított és kezdeményezte azok bírósági felülvizsgálatát, valamint semmissé nyilvánításukat. A keresetben előadott indítványozói érvelés emellett azt is vitatta, hogy az önálló bírósági végrehajtói szolgálati viszonya megszűnt. Az indítványozó keresete alapján eljáró Fővárosi és Munkaügyi Bíróság a Vht. 254/H. § (1) bekezdésében, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 12. §-ában foglalt szabályok egybevetése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a szóban forgó intézkedések nem tekinthetők közigazgatási hatósági ügynek és ennek megfelelően nem kellett volna felőlük határozati formában rendelkezni. Az ügyben eljáró bíróság ilyen okok mentén a támadott határozatokat hatályon kívül helyezte, de egyúttal az új eljárásra való kötelezést mellőzte (erről lásd: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20.K.32.808/2013/24. sorszámú ítéletének 2–6. oldalait).

- [5] A Kamara helyébe lépő jogutód Magyar Bírósági Végrehajtói Kar a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogerős ítéletét a Kúria előtt felülvizsgálati kérelemmel támadta. Felülvizsgálati kérelmében egyfelől arra hivatkozott, hogy a perbeli ügy nem közigazgatási hatósági ügy és így a felülvizsgálat során eljáró bíróságnak az ügy elbírálására nincsen hatásköre. Másfelől pedig a felülvizsgálatot előterjesztő rámutatott arra is, hogy a Választmány nem jogi személy, így perbeli jogképessége sincsen, vagyis nem perelhető.
- [6] A felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság határozatát hatályon kívül helyezte és a pert megszüntette. Döntésének indokai között előadta, hogy a Vht. 254/H. § (1) bekezdése alapján a tartós kirendelésről, valamint az azzal összefüggő kérdésekről hozott döntések nem tekinthetők közigazgatási hatósági ügynek. Ebből következően az eljáró bíróság sem hozhatott volna olyan döntést, amelyben a Ket. szabályait alkalmazva jár el. A Kúria ehelyett a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (1) bekezdés *b*) pontja, valamint a Pp. 157. § *a*) pontja értelmében arra a jogi állápontra helyezkedett, hogy az ügyben eljáró bíróságnak észlelnie kellett volna saját hatáskörének hiányát és ennek megfelelően a pert meg kellett volna szüntetnie. A Kúria az előbb hivatkozott törvényhelyek alapján és ilyen okok mentén a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a pert megszüntette (erről lásd: Kúria Pfv.II.37.444/2015/13. sorszámú végzésének 3–5. oldalait).
- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapítva elsődlegesen azt állítja, hogy a Kúria végzése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jogot, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményeit. Az indítványozó ezen alapjogokkal összefüggésben előadja, hogy a kifogásolt kúriai végzés azért nem felel meg a tisztességes eljárásból fakadó követelményeknek, mert a Ket. rendelkezéseit helytelenül alkalmazta, ugyanis a választmányi és kamarai döntéseket meg kellett volna semmisítenie. E körben a további indítványozói érvelés szerint a szóban forgó kamarai határozatok közigazgatási hatósági határozatok, hiszen a közigazgatási határozatokra vonatkozó jogorvoslati figyelmeztetést tartalmaznak. Az indítványozó a tisztességes eljárás követelményei közül kifejezetten nevesíti a „fegyverek egyenlősége” elvének sérelmét is. Ennek okaként előadja, hogy az ügyben eljáró Kúria nem a kereset felől, hanem abban a kérdésben döntött, hogy a per alapjául szolgáló ügy közigazgatási hatósági ügy-e, illetve elbírálására az eljáró bíróságok rendelkeznek-e hatáskörrel. Az indítványozó emellett hivatkozik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz fűződő jog sérelmére is. E körben előadott indokolása szerint a releváns végrehajtási szabályok értelmében a tartós helyettesítés csupán lehetőséget ad arra, hogy a végrehajtói letéti számla tulajdonosa a számlán kezelt pénzüsszeget átadja a tartós helyettesnek. Az indítványozói álláspont szerint ekként a Kamara kötelező jellegű rendelkezése sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz fűződő jogát. Az indítványozó ezen túl hivatkozik az Alaptörvény 28. cikkének, illetve az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvének sérelmére is. Ennek indokaként az indítványozó előadja, hogy a Kúria közigazgatási hatósági ügyek felülvizsgálata tekintetében elfoglalt jogértelmezése és így döntése sérti a jogállamiság elvében rejlő jogbiztonság követelményét és a jogerő intézményét. Álláspontja szerint a jogbiztonság elve megköveteli, hogy a jogerős határozat irányadóvá váljék mind az eljárásban résztvevőkre, mind pedig a később eljáró bíróságokra, mind pedig más közigazgatási hatóságra. Az indítványozó végül hivatkozik az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseiben foglalt, a nemzetközi jog és a belső jog viszonyát kijelölő alapvető szabályokra, illetve e szabályokon keresztül az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: EJE) 6. Cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmére is.
- [8] Az indítványozó ilyen okok mentén kezdeményezi a kifogásolt kúriai döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai természetű, valamint az Abtv. 26–27. §-ban, illetve az Abtv. 29–31. §-ban előírt tartalmi természetű befogadhatósági feltételeknek.
- [10] 3.1. Az Abtv. 27. § *a*) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben nyílik lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozó a Kúria döntését részben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében

megfogalmazott jogállamiságból fakadó jogbiztonság elvére hivatkozással kifogásolja. Az indítványozó a jogbiztonság sérelmére azért hivatkozik, mert álláspontja szerint a támadott bírósági döntés nem felel meg a jogbiztonság és a jogerő intézményéből fakadó követelményeknek. Következtes gyakorlata szerint ugyanakkor az Alkotmánybíróság csak kivételes esetekben, így különösen a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén ismeri el az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz is alapítható {elsőként lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14], legutóbb megerősítette: 3223/2016. (XI. 14.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadottak nem minősülnek az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így vélt sérelmükre alkotmányjogi panasz nem alapítható. Az indítványozó emellett hivatkozik az Alaptörvény 28. cikkben foglalt előírásra is, amely a bíróságok jogalkalmazó és jogértelmező tevékenységével összefüggésben fogalmaz meg követelményeket. Az Alkotmánybíróság következtes felfogása értelmében ugyanakkor az Alaptörvény 28. cikke nem Alaptörvényben biztosított jog, és így e cikkre sem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani {elsőként lásd: 3381/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [11], legutóbb megerősítette: 3223/2016. (XI. 14.) AB végzés, Indokolás [18]}. Mindebből következően az alkotmányjogi panasz ezekben a részekben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményének.

- [11] Az indítványozó ezen kívül hivatkozik az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseinek és azon keresztül az EJEE 6. Cikk (1) bekezdésében garantált jog sérelmére is. Az Alkotmánybíróság itt emlékeztet következtes gyakorlatára, miszerint Magyarország az EJEE részes állama és alávetette magát az Emberi Jogok Európai Bírósága joghatóságának, így az Alkotmánybíróság az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseiből fakadóan egy-egy alapvető jog értelmezése során nem hagyhatja figyelmen kívül sem az EJEE rendelkezéseit, sem a keretszerződés jellegű EJEE értelmezésére jogosult Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE-ben biztosított jogoknak adott felfogását {erről lásd: 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [41]; legutóbb megerősítve: 15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [42]}. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság az EJEE szabályainak önálló értelmezésére nem jogosult, illetve ha nem merül fel Alaptörvényben biztosított jog sérelme, önmagában az EJEE és a bírói döntések összhangjának vizsgálatára sincsen hatásköre {erről lásd: 3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [12] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak. Az Alkotmánybíróság ugyanis az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3246/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben és az elfogadott nemzetközi emberi jogi egyezményekben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következtes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], legutóbb megerősítette: 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [14] Az indítványozó mind az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, mind pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárásról szóló jog sérelmére a Kúria eljárásával és a kúriai döntéssel összefüggésben hivatkozik. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében előírt követelményrendszer azonban a közigazgatási hatósági eljárások megítélésének mércéje. Az Alkotmánybíróság ezért a következtes gyakorlatának megfelelően ezt az indítványi elemet is az előadott érvelés tartalma szerint, vagyis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemként bírálja el {elsőként lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [23]; legutóbbról lásd: 3223/2016. (XI. 14.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárásról szóló jog sérelmeként egyfelől arra

hivatkozik, hogy a Kúria helytelenül alkalmazta a Ket. rendelkezéseit, mert a releváns eljárási szabályok alapján a kamarai és választmányi döntéseket meg kellett volna semmisítenie. Másfelől az indítványozó nevesíti a „fegyverek egyenlősége” elvének sérelmét és e körben előadja, hogy az ügyben eljáró Kúria nem a kereset felől, hanem abban a kérdésben foglalt állást, hogy az ügy alapjául szolgáló döntés elbírálására az eljáró bíróságok rendelkeznek-e hatáskörrel.

- [15] Az Alkotmánybíróság előbbieken felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje és jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját. Az eljáró bíróság által elfogadott jogértelmezés illetően felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelmezett jogot nem sért {lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]; legutóbbról lásd: 3250/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának ezekben a részeiben pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett a panasz további törvényességi felülvizsgálatra irányul, amikor kifogásolja a Ket. szabályainak helytelen alkalmazását, és emellett vitatja a bírói jogértelmezés helyállóságát, valamint a Kúria hatásköri vizsgálatát. Az Alkotmánybíróság így e körben arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem ad elő olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos tulajdonvédelmi szabályra is hivatkozik azzal összefüggésben, hogy a kamarai döntés tévesen értelmezte a végrehajtási jogszabályokat, amikor a végrehajtói letéti számlát vezető pénzügyintézetet arra hívta fel, hogy kizárólag a tartós helyettes rendelkezései alapján teljesíthet kifizetést. Az Alkotmánybíróság e körben elsődlegesen arra mutat rá, hogy az alkotmányjogi panaszban kifogásolt kúriai döntés az ügyben eljáró bíróságok hatáskörére szűkítette vizsgálatát. Ennek megfelelően az indítványozó által megjelölt kifogás a támadott bírói döntést érdemben nem befolyásolhatta. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felvetett e kérdéseket nem értékelte alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), f) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2017. február 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1199/2016.

